

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระแก้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔/๒๕๕๒

วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒

เรื่อง ศาลจังหวัดสงขลาส่งข้อโต้แย้งของ นายเกรียงศักดิ์ แซ่เล่า จำเลย ว่า ประกาศกำหนดดอกเบี้ย
อัตราสูงสุดของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โจทก์ และประกาศของธนาคาร
แห่งประเทศไทย ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ศาลจังหวัดสงขลามีหนังสือลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ ส่งข้อโต้แย้งของ นายเกรียงศักดิ์
แซ่เล่า จำเลย ผู้ร้องว่า ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
โจทก์ ภายใต้ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง กำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่โจทก์เรียกเก็บ
ดอกเบี้ยจากจำเลยในอัตราสูงสุดร้อยละ ๑๖.๒๕ ต่อปี และกรณีผิดเงื่อนไขในอัตราสูงสุดร้อยละ
๑๗.๕๐ ต่อปี เป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผ่าฝืนพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา
พุทธศักราช ๒๔๗๕ อันมีสภาพบังคับทางอาญา ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ
ประชาชน ซึ่งโจทก์และธนาคารแห่งประเทศไทยจะกระทำมิได้ ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ให้ศาล
รัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องและยื่น
คำแถลงการณ์ว่า ผู้ร้องเป็นผู้บริโภคตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ การประกาศอัตราดอกเบี้ยสูงสุด
ของโจทก์และประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย และประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดสถาบัน
การเงินและอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดได้จากผู้กู้ อันเป็นผู้บริโภค ซึ่งออกโดย
อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ ขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ และเป็นประกาศที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา
พุทธศักราช ๒๔๗๕ ต่อมาผู้ร้องยื่นคำแถลงการณ์เพิ่มเติมอ้างประเด็นว่า พระราชบัญญัติดอกเบี้ย
เงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม
ของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โจทก์ ยื่นคำคัดค้านว่า ประกาศของโจทก์เกี่ยวกับ
อัตราดอกเบี้ยสูงสุดดังกล่าวเป็นประกาศที่โจทก์มีสิทธิคิดดอกเบี้ยจากจำเลยได้โดยชอบด้วยกฎหมาย
ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ
ประชาชน

ข้อเท็จจริงโดยสรุป

๑. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาปาดังเบซาร์ เป็นโจทก์ ยื่นฟ้อง นายเกรียงศักดิ์ แซ่เล่า จำเลย ต่อศาลจังหวัดสงขลา ขอให้ชำระหนี้เงินกู้แก่โจทก์เป็นเงิน ๒,๗๔๒,๑๘๔.๖๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕.๒๕ ต่อปี ของเงินต้น ๒,๔๑๓,๓๓๘.๒๕ บาท หากจำเลยไม่ชำระหนี้ให้บังคับเอาจากทรัพย์สินที่จำนอง ตามคดีหมายเลขคำที่ ๓๓๕/๒๕๔๑ ของศาลจังหวัดสงขลา

๒. จำเลยให้การปฏิเสธฟ้องโจทก์ทุกข้อ และต่อสู้ว่าการเรียกดอกเบี้ยของโจทก์โดยอาศัยสัญญาตามข้อตกลงขณะทำสัญญานั้น โจทก์ใช้ประกาศกำหนดอัตรดอกเบี้ยสูงสุดตามประกาศกำหนดอัตรดอกเบี้ยของโจทก์ภายใต้ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยในอัตราสูงสุดร้อยละ ๑๖.๒๕ ต่อปี และกรณีผิดเงื่อนไขในอัตราสูงสุดร้อยละ ๑๗.๕๐ ต่อปี เป็นการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปีไม่ชอบด้วยกฎหมาย ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช ๒๔๗๕ และขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย เท่ากับให้อำนาจโจทก์ตราข้อบังคับมาใช้บังคับโดยไม่ผ่านสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ซึ่งโจทก์และธนาคารแห่งประเทศไทยจะกระทำไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ

๓. จำเลยร้องขอให้ศาลจังหวัดสงขลาการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งข้อโต้แย้งของจำเลยเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ได้พิเคราะห์แล้ว มีประเด็นวินิจฉัยในเบื้องต้นว่า ผู้ร้องมีสิทธิให้ศาลจังหวัดสงขลาส่งคำโต้แย้งมาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ หรือไม่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ บัญญัติว่า

“ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการ เพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

และมาตรา ๖ บัญญัติว่า

“รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

เห็นว่า ประกาศของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โจทก์ เรื่อง กำหนดอัตรดอกเบี้ยสูงสุด ที่ ๓/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๓๕ ที่โจทก์นำมาใช้บังคับขณะทำสัญญากับผู้ร้อง

ซึ่งออกโดยอาศัยประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ ที่ออกโดยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔ ด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ประกาศของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โจทก์ดังกล่าว เป็นประกาศของนิติบุคคลเอกชน มิใช่ประกาศของทางราชการ และถือว่าเป็นข้อเท็จจริงที่คู่ความต้องนำสืบให้ศาลทราบมิใช่เป็นข้อกฎหมายที่ศาลจังหวัดสงขลารับรู้เอง ประกาศของโจทก์จึงมิใช่บทบัญญัติของกฎหมายที่ศาลจังหวัดสงขลาจะใช้บังคับแก่คดีของผู้ร้อง และไม่ใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยให้ได้

ส่วนประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องอัตราดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ แม้จะออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔ ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยดังกล่าวซึ่งออกโดยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยตามขอบเขตอำนาจที่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ให้อำนาจไว้ ถือว่ามิได้ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ จึงไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ ที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ หรือไม่ จึงไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัย

สำหรับคำแถลงการณ์เพิ่มเติมของผู้ร้องที่อ้างว่า พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ นั้น เห็นว่าข้ออ้างดังกล่าวผู้ร้องมิได้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ไว้ให้ชัดเจนในคำร้องเดิม ทั้งมิได้ยกขึ้นเป็นข้อโต้แย้งต่อศาลจังหวัดสงขลาเป็นการตั้งประเด็นขึ้นใหม่ จึงไม่วินิจฉัยให้

อาศัยเหตุดังกล่าว จึงให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ